

K. Decker

A R

BUGUEL FUR

Handwritten text below title

E MONTRouLEZ,
Eus a Imprimeri LÉDAN.

D I A L O G

Etre un Doctor hac ur Buguel.

An Doctor.

BONJOUR, Mabig : pelêc'h it-hu?

Ar Buguel.

Da glasq ur Mestr e zàn un tu.

An Doctor.

Me zo Doctor, ha mar qirit

Me raï scol dec'h, mar am pedit.

Ar Buguel.

Bet oun er scol gant Doctoret,

Ha tout o c'havàn borôdet,

O clasq desqi da bebb-unan

Ar pezh ne ouzont get o-nan.

An Doctor.

Petra ne oar an Doctoret?

Ar Buguel.

Meur a dra zo ne ouzont get.

An Doctor.

Ha te a oar mui egueto?

Ar Buguel.

Mar qirit, ni a zisputo.

An Doctor.

Te da zisput ouz un Doctor!

Ar Buguel.

Ho respont a rin gant enor;

Ha na oufac'h goulén netra

Na roin rêzon dêc'h anezâ.

An Doctor.

Piou en deus crouet ar bed-màn?

Ar Buguel.

Nep a rêr Doue anezàn.

An Doctor.

Ha te oar petra eo Doue?

Ar Buguel.

Alas! ne oun qet, na c'houi ive:

Dre ar feiz deomp oll eo desqet

Qement a zo en deus crouet,

Var guement zo eo souverén,

Da guement zo e courc'hemen;

An nep ne zentont qet ountâ

Ne vanq james d'o funissa.

Ous pen ez eo universal,
 E c'hel tout, ez eo eternal;
 Mes ne oufe den explia
 Na renta rezon anezâ.
O altitudo! na ellomp gen:
 Adoromp en hep e gompren.

An Doctor.

Petra dle an oll da Zoue?

Ar Buguel.

E zervicha corf hac ene.

An Doctor.

Peur na penos er servicher?

Ar Buguel.

Pa ra peb-unan e zeve.

An Doctor.

Petra eo dever peb-unan?

Ar Buguel.

Dever an oll guitibunan.

An Doctor.

Petra eo dever an Doctoret?

Ar Buguel.

Pratiga ar mad o deus desget;

Rac inutil ha coll amzer
 Eo disqi ar mad hep e ober.

An Doctor.

Petra eo dever ur Buguel?

Ar Buguel.

Disqi beza un den santel.

An Doctor.

Peur en em goll ur c'hrouadur?

Ar Buguel.

Pa ro d'e dad displijadur.

An Doctor.

Petra ra dezàn mont da goll?

Ar Buguel.

Beza re lezet en e roll?

An Doctor.

Pelec'h e tesquer follentez?

Ar Buguel.

O henti goal compagnunez.

An Doctor.

Piou so dangerous o henti?

Ar Buguel.

Nep so sujet da sottoni.

Dibaot buguel a bent tud sot.
Eus o sottoni na zesq lot.

An Doctor.

Piou a respont eus anezo?

Ar Buguel.

Nep a so tad ha niam dezo.

An Doctor.

Petra eo dever tad ha mam?

Ar Buguel.

Miret o bugale divlam.

An Doctor.

Penos ec'h ellont-y e ober?

Ar Buguel.

Oc'h o suja da chom er guer :
Mar o lezont re da vale ,
E teuint libertin hep dale.

An Doctor.

Peur e tleer o instrui?

Ar Buguel.

Dious o speret dre ma tui.

An Doctor.

Peur e tleer o c'lorija?

Ar Buguel.

Pa zint bian, eas da blega.
Facilloc'h eo plega planten
Eguet na deo plega gnezen.

An Doctor.

Peur e tleer o dimezi?

Ar Buguel.

Pa o deus oat ha fantasi.
Guell eo abret dimezi merc'h,
Eguet na deo caout geuz varlerc'h.

An Doctor.

An tad, ar vam hac int a dle
Ober stad eus o bugale?

Ar Buguel.

Tad a ra stad eus e vabic,
En desq da veza mab prodig;
Ha mam a ra stad ous he merc'h,
Peur-liessa a oüel varlerc'h.

An Doctor.

An tad, ar vam, hac int a dle
Rei o zraou oll d'o bugale?

Ar Buguel.

Sotoni bras ve da un den
 Discrêgui eus tout e voyen,
 Ha rancout goulén goude-se
 E ezomou ous bugale.
 Seantoc'h eo goulén oc'h tad,
 Evit d'an tad goulén dious mah.
 Guelet hon eus meur a exempl
 Etouez tud cre ha tud simpl,
 Ar vugale o caç racial
 Ho zad, ho man d'an hospital.

An Doctor.

Pe etre piou en tieguez
 Ne vez nemeur a garantez?

Ar Buguel.

Etre bugale ha lesvam,
 Ispicial mar deu d'o blam,
 Rac, al lesvam ne get caret
 A galon vat gant minoret :
 Dibaot lesvam a gar ive
 Bugale all qeit hac he re.

An Doctor.

Ha te oar micher pricdou?

Ar Buguel.

Clêvet emeus o doareou.

An Doctor.

Peur vez carante etrese?

Ar Buguel.

Pa na zeffot netra deze.

An Doctor.

Ha peur e vanq an union?

Ar Buguel.

Pa vanq dezo pourvision.

An Doctor.

Ha peur e vezont e coler?

Ar Buguel.

Pa vanq unan en e zêver.

An Doctor.

Piou a so cassaüs d'an oll?

Ar Buguel.

An diaoul hac ur c'hreg foll.

En un desert eo guel beza,

Ha caont eno peoc'h da veva

Evit n'en deo chom assambles,

Gant greg ebet, mar de folles.

An Doctor.

Hac ar graguez a gar/ar guin?

Ar Buguel.

Eus a enor n'en dint get dign.

Ur vreg a so custum da efa

A bep tout ne dal netra;

Oc'h peb honestis e ser dor,

Hac oc'h pep pec'het e tigor.

An Doctor.

Petra servich canna ur vreg?

Ar Buguel.

Lacât he malic da redecc.

N'en deus serpant dangerussoc'h,

Leon na dragon terruplec'h

Eguet ur vreg so e coler,

Ous e c'hanna so mil danger.

An Doctor.

Pelec'h e cañet-hu ur vreg vat?

Ar Buguel.

D'an ên e ranger mont d'e c'herc'hat.

An Doctor.

Nac ar plac'het, va buguel qes,

Ha te c'heus onte carantez ?

Ar Buguel.

Va zad en deus va c'helennet
Ne dostain james ous plac'het,
Rac tromplus int cals aneze,
Ha collet ar bed-mâ gante.

O min a so doue eguis mel,
Hac a zeboc'h meur a vuguel;
Mes ne vezet qet pell ganto
Eguis ar vestl na dint c'huero.

An Doctor.

Petra a ra da gals a dut
Divar o fen caout mil disput,

Ar Buguel.

Petra ma zeo an dut-se sot
Eus a vil malheur clasq o lot.

An Doctor.

Ha te ene plac'h fur ebet;

Ar Buguel.

Na meus qet cals anavezet :
Ar plac'het fur, ver a glevàn,
Nadint qet commun er vro-mañ.

An Doctor.

Pe da lec'h eta int-hi êt ?

Ar Buguel.

Elec'h n'en deus qet a voaset.

Biscoas plac'h fur, fur na voe pell

O henti goas na ne voe vell.

An Doctor.

Ha na dleer qet en em henti

Evit caout lec'h da zimisi ?

Ar Buguel.

Dimisi a so permetet,

Mes sotoni eo gemeret

Ur plac'h e deus meur a c'halant,

Hac eus an oll a so contant :

Guell eo guénen caout ur mignon,

Eguet ur plac'h en donézon.

An Doctor.

Ha te c'heus cals a vignonet ?

Ar Buguel.

Ne ansavan mignon ebet.

Ar vignonet eus ar bed-màn

So inconstant, var a glévàn :

Dibaot a zen a ve tromplet
O re fiziout er mignonet.

An Doctor.

Pegueit epad ar vignonach ?

Ar Buguel.

Bete'n ezom, pas davantach.
Nep'en deus arc'hant hac a ro,
A guelf mignonet e peb bro;
Mar deu ezom dezàn goude,
E vignonet en dizene.

An Doctor.

Petra ra nep a brest arc'hant
Da ur mignon hep caout goarant

Ar Buguel.

C'hoant coll en deus hervez fêçon
Hac e arc'hant hac e vignon :
Qenderv gompes out pa bresti,
Ha den iagrat pa c'houlenni.

An Doctor.

Na nep a ra un donêson,
Petra sonch-én en e galon ?

Ar Buguel.

Sonjal a ra en devezo
 Daou c'hement nui eguet na ro
 Panevet se certenmant
 Nebeut a zen a rae present.

An Doctor.

Hac én a so den e nep canton,
 N'en deus adversour ha mignon?

Ar Buguel.

Dibaot a zen a so er bed-mâ
 N'en deus er c'har hac er c'hassâ.

An Doctor.

Pe dious piau e renker tremen?

Ar Buguel.

Dioc'h ar bed-oll mar be moyen
 Rac ne deus den na ell ober
 Ha drouc ha mat gant an amzer.

An Doctor.

Pellec'h e sao dissantion?

Ar Buguel.

Elec'h ma varq soumission;
 An dut superb a sav ato
 Un disput bennac etrezo.

An Doctor.

Na pe ous pion ne renquer qet
Caout james disput ebet?

Ar Buguel.

Ne dieer caout gant hini,
Ma na ellet qet trec hi.
Marc'h a resist oc'h ar c'hentrou
A ra gaou bras ous e gostou;
Ha sot eo den da resista
Ous nep so creoc'h legueta.

An Doctor.

Peuaos e fach ar vignonet,
Na peur e vezont accordet?

Ar Buguel.

Divar ar guin peur liessa,
E custumont en em facha;
Ha d'o accordi goude-se
E renquer caout guin adare.

An Doctor.

Ha te car ive eva guin?

Ar Buguel.

Re yaouangic e c'hoas va min.

Gant an Doctoret el lêzàn,
A raï guell uzach anezàn.

An Doctor.

Nep zo pedet da ur banquet,
Ha ne qet sot ma n'en da qet?

Ar Buguel

Furoc'h ê calz mar chom er guer,
Mâ na oar eva dre voder.

An Doctor.

Petra ra an ini ev re?

Ar Buguel.

Disqi d'ar bed oll e zoare.
Pa vez secret, mar bez mezo,
Qement a oar a lavaro,
Ha calz c'hoas aviziou ouspen,
Pa zao e vanne en e benn.
Ar paoura tout, evet dezàn,
A zo pinvidic, emezàn;
Ha gouscoude en en deveus poan
O clasq caout yot silet da goan.

An Doctor.

Piou a ra d'an dud guella cher?

Ar Buguel.

Nep en deus joa oc'h e ober.
 Digant ur mignon eo guell caout dour
 Evit guin digant un traitour.

An Doctor.

Mar ez pe arc'hant, te effe guin,
 Evit beza yaoi-anc da vin;
 Mes n'elles cla nemet dour,
 Abalamour ma zout paour.

Ar Buguel.

Me ne meus nac arc'hant nac acur,
 Ha gouscoude ne deun get paour;
 Pinvidic oun couls a n'icun,
 Pa zon contant eus ya fortun,
 Ha clêvet a meus e peb lec'h,
 Eo guell dour ha bara sec'h
 Eguet caout arc'hant leis an ty,
 Ma ne contant nep en deus-hy.

An Doctor.

Piou a zezir ha nen deus get?

Ar Buguel.

Nep a frip ha ne c'hounit get.

Dibaot eo guclet ur prodig
 O chom pell amzer pinvidic ;
 Dibaot ivez ur fencant
 A zestum calz eus a arc'hant.

An Doctor.

Piou zo beo hac en deffe naon ?

Ar Buguel.

Nep a chom re bell var e scaon.

An Doctor.

Piou ne verit get a sicour ?

Ar Buguel.

Nep a so cre ma na labour.

An Doctor.

Petra ê avantach ar re haour
 Var nep en deus arc'hant hac aour ?

Ar Buguel.

Un avantach a so caër ;
 N'o deus get aon rac al laër ;
 Rac ne veler get al laëron
 O vont nemeur en o c'hanton.

An Doctor.

Pelec'h eta e vezont hi ?

Ar Buguel.

Eleac'h ma santont eus ganty.

An Doctor.

Fiou so custum da laërez ?

Ar Buguel.

Nep en deus aon rac paourentez.

An Doctor.

Ha cresqi a ra ar voyen

O gemeret madou an estren ?

Ar Buguel.

James den ne binviciea

Oc'h ober grou ouïs e nessa :

Ar madou drouc acquisitet

Na prosperont gant den ebet.

An Doctor.

Nac ar madou destumet pront ?

Ar Buguel.

Dissilla prest a gustumont.

An Doctor.

Hac all laëron a ell miret

N'o deffe get a boan speret ?

Ar Buguel.

Natur all laër eo beza lent
 Caout aon ha spont pe za en hent,
 E sonch dezàn ez eus bepret
 Ur re benac oc'h e redeç.

An Doctor.

Pet seurt laëron so er bed-mâ?

Ar Buguel.

Difficil ve o nivera;

Rac ma ve an oll examinet,
 Nebeut a zen just a gallet,
 Hac ar pes am eston muya,
 Hac a ra poan din da sonja,
 Eo ma renter e pep canton
 Enorion d'ar brassa laëron,
 Hac un nombr bras a re dister
 Dirac an oll a buisser.

An Doctor

Piou a gar enor er bed-mâ?

Ar Buguel.

An oll a so contant anezâ.

An Doctor

Piou a ra enor d'e nessa?

Ar Buguel

Nep en deus carantez outâ.
Renta enor hep carantez,
So trahison pe traitourez.

An Docteur.

Peur e chench an dut faltazi?

Ar Buguel.

Pa gresq ar madou en o zy.
Dibaot hini, mar deus nicnñ,
Na chench humor pa chench fortun.
Ar fortun vras, an enorion,
Eus a sent a ra diaoulou.

An Docteur.

N'ac a re a glasq enorion,
O publiia o vertuzion?

Ar Buguel.

Dibaot ar yar na goll e vi,
O cana re goude dezvi,
Ha dibaot den en em bompat,
Na goll e boan oc'h ober vat.

An Docteur.

Ha te c'heus joa eus an enor?

Ar Buguel.

Ne glasqan get a zivenor.

An Doctor.

Pe an enor pe ar madou
Eo ar guella eus a zrou?

Ar Buguel.

Guell eo brut mad da hep-hini
Eguet caout madou leis an ty.

An Doctor.

Hac ar bed-oll a glasq enor?

Ar Buguel.

Coulz an azen hac an doctor
Dibaot an den, mar deus nicun,
So contant eus e fortun.

An Doctor.

Petra a gredes-te eus an dad
So custum da gaout goal vrud?

Ar Buguel.

Dibaot chiminal a voguet
nez na ve tan en oalet :
Dibaot en deus goal reom
a de clouar ma na de tom.

An Doctor.

Pe oc'h tra e c'heus-te joa ?

Ar Buguel.

Ous un dra vat pa er c'havàn.

An Doctor.

Petra ar mat a blich dide ?

Ar Buguel.

Beza hepret e graç Doue.

An Doctor.

Ha te a c'heus c'hoarzet hiscoas ?

Ar Buguel.

Ne gredàn get em be c'hoas.

Clêvet e meus o re c'hoarzin

Na zêstumer nemet chagrin :

Goude c'hoarzin e teu gouela,

Goude c'hoari, huanada.

An Doctor.

Perac ma remerqer e peb den

Bremâ trist hac ember laouen ?

Ar Buguel.

Allas ! dre ar c'henta pec'het ,

D'an inconstanc omp oll sujet ;

Ha ne ell den moralamant,
 Beza parletamant contant,
 Qen a allo evit bigen
 Possedi ar mat souveren;
 Rac bepret an adversite
 So harp oc'h ar brospérité.

An Doctor.

Ha te oar ive petra ra
 Ma zeus cals contant er bed-mâ,
 Ha cals all pere ne dint get,
 Carguet a chagrin o speret?

Ar Buguel.

Ar stad en eus ar c'houstianç
 Furvuia a ra an differanç;
 Rac rep a vev e guir gristen,
 So patiant en e angen:
 Evel Job int contant bepret,
 Er c'hlênvét couls hac er yec'het
 Bepret o deveus resignanç
 D'ar gundu eus ar Brovidanç;
 Mes er c'hontrol an dut mechant
 A souffr ato diêsamant,

An Doctor.

Perac eta na chenchont ly ?

Ar Buguel.

Difficil bras eo distrei :

Cos guezen so droac da blega ,

Qent e torre eguet heüina.

Un den yaouanq da fall pa za ,

Ne vella qet evit cosa ,

Pe mar chench un draic benac ,

Ne chencho qet a galon vat.

Ur c'hos louarn hac én dare :

Guelet ur yar c'hoas a gare :

An nep na chench a vir galon

A gar ar goal occasion.

An Doctor.

Me vel erfat , buguel yaouanq ,

Ne zeffot qet dit a sqiant ;

Mes lavar din pe seurt micher

A guemerì gant an amzer ?

Ar Buguel.

C'houi so Doctor ha den savant

Livirit din ho santimant.

An Doctor.

Me false din, pa zout abil,
Rei dit un etat difficil.

Ar Buguel,

Difficulte a zo partout;
Soit din unan dioc'h va gallout.

An Doctor.

Me vel erfat na gueres qet
Nac ar groaguez, nac ar merc'het;
Ma o c'hares, e raes fortun
D timisi couls a nicun;
Mes pa ne zint dioc'h da zivis,
Ret e dit beza den a ilis;
Ha ma qeres, en ur redec,
Me tesgo da veza bêlec.

Ar Buguel.

Eus a guemense noun qet dign,
Ha ne garan qet eva guin.

An Doctor.

Petra vezi-de-ta, manac'h?

Ar Buguel.

Mon bras emeus n am be re veac'h.

Ar froc a so dies da zouguen ;
 Ha me gred ez eus meur a zen ,
 Ma c'hallent o sench oc'h rochedou,
 A raë franqis er c'houenchou.

An Doctor.

Me vel erfat diouc'h da humeur
 Na vezi qet na Tad na Breur ;
 Mes mar qeres da viana ,
 Avocat e c'hilli beza.

Ar Buguel.

Ma ven avocat e rangen
 Souten ar gaou hac e zifen ,
 Ha rei cusul da bep-hini
 Dious e humor ha faltasi ,
 Pe autramant em dismegane
 Chom hep pledi en audiance.

An Doctor.

Petra vizi-te ta, soudart ?

Ar Buguel.

Ne doun qet custum dious an art.
 Ar Soudardet tout peurvuia
 A zesq laeres, a zesq pilla ;

Hounes a so un etat fall,
Ret e clasq din ur vicher all.

An Doctor.

Pa na blich etat er bed dit,
Ret e din da gaç da Hermit.

Ar Buguel.

Roit eta din hermitach,
Ne c'houlennàn qet davantach;
Rac evit chom etoues an dut,
Emeus aon bras n'am be goal vrut.

An Doctor.

Pe seurt goal vrut a pezo de
Mar bevez mad hervez Doue?

Ar Buguel.

Ar bed oll a so decriet,
Ha no deffe qet faziet;
Ar Velêyen couls a re all
A so sujet d'an teodou fall;
Ar Venac'h paour er c'houenchou
Nint qet exant dious teodadou;
Ar Priedou, ha Tad ha Mam
A so bepret dindan o blam;

Ar groages qes hac ar merc'het
 A so ganto disenoret,
 Mestr ha mæstres o tempesti,
 Servicher o feneanti,
 Tud a justic o ruina,
 Ar varc'hadourien o trompla,
 An dut gentil o vouel-dreti,
 Ar baysantet o vurmuri;
 N'en deus itron na demesel
 A ve exant dioc'h o zrael;
 Ar bed-oll so tud fall dezo,
 Ne chomin qet gante er vro.

An Doctor.

Pa c'heus aon rac an teodou fall,
 Me reiñ dit un avis all :
 Studi caër ha bez un doctor,
 Den ne doucho ous da enor.

Ar Buguel.

An doctoret couls ha re all
 A so sujet d'an teodou fall;
 Enoret ve o c'halite,
 Pa ne vet o superbite,

Hennes eo vic an dut savant,
Caout vanite eus e sqiant.

An Doctor.

Va buguelic, fouetet e viot,
Rac re liger oc'h a deot.

Ar Buguel.

Mar bezàn fouetet, me so sur
Nep am foueto na vo get fur;
Perac fouetta ur buguel qes,
Rac ma lavar ar virionez?

An Doctor.

Ar virionez a so cassaüs.

Ar Buguel.

Ia da nep a so cablus.
Ret eo lezel nep en deus gal
D'en em gravat ha da c'hrognal.
Nep a gundu goal vuez,
A vezo flêmet alies.
Parlant a rit ous fouetta;
Fouettit oc'h azen da guenta,
Ha miret • sqiant gancoc'h,
Me gavo guell Mestr eguedoc'h.

FIN

